

Jönköping flygplats 60 år. En vecka tre jubileer.

Den 17 maj 1913 landade det första flygplanet i Jönköping. Då fanns givetvis inget flygfält utan landning skedde på en gräsyta på det dåvarande exercisfältet vid Artilleriregementet A6, sedan åttiotalet förvandlat till köpcentrum.

När postflygningar från Norden till kontinenten startade i början av trettioalet anlades såväl flygvägar, landningsplatser och hjälplandningsplatser på sträckan mellan Stockholm och Malmö.

Flygningarna genomfördes ofta nattetid och navigering skedde med hjälp av optiska flygfyrar med cirka 30 kilometer mellanrum. En sådan fyr finns restaurerad och i fungerande skick på Jönköping Airport.

Ett flygfält planerades och byggdes som i AK-projekt (nödhjälsarbete) Jönköping mellan stadens sjöar och Rocksjöfältet invigdes 25 augusti 1935. Fältet var från början cirkelrunt med en diameter på 600 meter.

Dock var fältet anlagt på gammal sank sjöbotten och vattensjukt stora delar av året. När det reguljära flyget, bestående av tidningsflyg och sedermera med passagerare på returen till Stockholm blev regularitetsstörningarna oaccetabelt stora och planering för att bygga en ny flygplats inleddes under andra halvan av 1950-talet.

Ursprungligen var det 8 olika lokaliseringar som utreddes. Till slut var det två alternativ kvar och det var Hedenstorp och Axamo, båda belägna ca 10 km sydväst om staden.

Beslutet blev Hedenstorsalternativet och röjning av skog i kanten av Dumme Mosse, som idag är naturreservat, inleddes 1958. Att flygplatsen sedan kom att kallas Axamo kan ju tyckas paradoxalt, men det berodde på att en namntävling utlystes i Smålands Folkblad och Axamo ansågs mest lämpligt av den "namnkunniga" juryn.

Huvudbanan blev 1610 meter och fick numret 02/20 som efter något år ändrades till 01/19 av flygsäkerhetsskäl. Även en 1200 meter lång korsande gräsbana anlades och fick numret 11/29.

Flygplatsen togs i bruk vid årsskiftet 1960/61 men redan innan dess hade ett antal landningar gjorts.

Första landningen med trafikflygplan var Carl-Gustaf von Rosen som landade med en chartrad Curtis 46 den 16 oktober 1960 innan fältet togs i bruk på nyåret 1961.

Högtidlig invigning med pompa och ståt skedde den 3 september 1961 med kommunikationsminister Gösta Skoglund och en rad andra prominenta herrar.

Trafiken bestod till en början av tidningsflyg från Stockholm innan Linjeflygs DC 3 och senare Convair/Metropolitan började flyga passagerare till Bromma.

Flygklubben flyttade upp till Axamo först 1963 då Rocksjöfältet helt avvecklades och blev industriområde, som än idag går under benämningen "Gamla flygfältet".

1966 startade utrikestrafiken med en linje till Köpenhamn. Den första tiden flögs den av Linjeflyg via Ängelholm innan SAS tog över ansvaret. 1968 ersattes Metropolitan planen av DC 9 som periodvis samkördes med Norrköping eller Västerås. En banförlängning med 200 meter gjordes 1970. Hösten 1967 startades den första reguljära charterserien med Transairs Boeing727 till Las Palmas. Följande sommar började Braathens att flyga till Alicante och Rimini med DC6. Chartertrafiken växte starkt och JKG var under sjuttioalet den fjärde största charterflygplatsen i Sverige. Rekordåret 1977 noterades över 74 000 charterpassagerare. När LfV satsade på de nya flygplatserna Sturup och Landvetter så försvann chartertrafiken under några år i början av åttiotalet. Lokala initiativ gjordes för att få tillbaka chartertrafiken då det bevisligen fanns en stor efterfrågan. Bland annat satsades 1984 på en banförlängning till 2 200 meter och ett lokalt resebolag "Axamo charter" startades 1986 av flygplatsledningen, vilket inte såg med blida ögon av huvudkontoret i Norrköping. Ett antal flygningar genomfördes också till Split i det forna Jugoslavien.

Kanske var det ändå det som gjorde Fritidsresor gjorde comeback till Kanarieöarna samma år?

Åttiotalet blev inrikesflygets gyllene era, trots att flygbranschen förutspådde ond bråd död vid flytten från Bromma till Arlanda 1984. Under ledning av Janne Carlzon byggde Linjeflyg med "hundralappen" och "Röda avgångar" upp ett folkflyg värt namnet. Med flygplantypen Fokker28 fanns upp till elva avgång per dag mellan Jönköping och Stockholm. Rekordåret 1989 flög räknades nästan 280 000 passagerare in.

Denna utveckling gjorde att ägaren motvilligt tog ett beslut om att investera nästan 100 Mkr i en ny terminal och infrastruktur. 1-2 september 1991 (även detta ett jubileum) kunde den nya stationsbyggnaden invigas. Det får nog sägas vara i grevens tid då marknaden för svenskt inrikesflyg kort därefter började vika.

Under nittiotalet växte utrikestrafiken kraftigt och år 2000 användes Köpenhamnslinjen av 78 000 passagerare. Även en linje till Riga startades under 1993. Den flögs i åtta år av bolaget Transeast Airlines. Även att par försöka med trafik till Oslo gjordes under de första åren av nittiotalet.

Efterhand ändrade SAS strategi och Köpenhamns roll som det naturliga navet för södra Sverige minskade samtidigt som konkurrensen från direktflyg från Göteborg ökade. Dödsstöten för SAS-trafiken blev när man över en natt i november 2008 lade ner trafiken på tjugofem destinationer p g a av de tekniska problemen med Dash Q400.

Något år efter millennieskiftet beslutade sig ägaren LfV för att minska statens engagemang i ett antal regionala flygplatser och flygplatsen övergick i kommunal ägo den 1 januari 2010. Då blev också det officiella namnet Jönköping Airport.

Under pandemin har passageratrafiken i Jönköping, liksom vid ett antal regionala flygplatser, legat nere.

Tack vare stadens unika logistikläge har dock en betydande flygfraktverksamhet utvecklats sedan genombrottet i september 2006. Jönköping Airport med reguljära fraktflyg till Bryssel, Karlsruhe, Helsingfors, Billund och Oslo fungerar som ett internationellt nav för gods som kräver extremt korta ledtider. Denna utvecklingsmöjlighet samt rollen som samhällsviktig beredskapsflygplats gör att det trots allt finns gott hopp om att kunna fira nya framgångar och jubileer på Jönköping Airport.

Mer info

Henrik Älverdal. Marknadschef Jönköping Airport henrik.alverdal@jkgairport.se 036 311208

Herman Larsson. Ordförande Jönköpingsflygets Intresseförening jkgherman@gmail.com 0708 340347